

ALLiES eGuide

Hyvät käytännöt

Kaveritunnit

Kaveritunneilla harjoitellaan sosiaalisia ja tunnetaitoja. Ryhmät ovat suunniteltu yhdessä 0-2 – luokkien henkilökunnan kanssa. Jokainen työpari on vuorotellen vastuussa tunnin suunnittelusta ja materiaalin tuottamisesta. Materiaali tuotetaan yhdessä ja jaetaan kaikille. Lapset jaetaan erikokoisiin ryhmiin, joissa jakoperusteena on *ikä* eli jokaisesta ikäryhmästä on lapsia samassa ryhmässä, sekä *sosiaaliset taidot* yksilöllisesti mietittynä, eli millainen ryhmä parhaiten tukee kunkin lapsen sosiaalisten ja tunnetaitojen harjaantumista. Jakoperusteissa voidaan myös huomioida lapsen temperamentti ja oppimistyyli. Sama tunti pidetään kaikille lapsille, mutta sovellettuna ryhmien taitotasoa ja oppimistyyliä huomioiden.

Tuntien rakenne on tässä pilotissa ollut seuraavanlainen:

- Yhteinen tervehdys, läsnäolijoiden toteaminen ja poissaolevien kaipaaminen
- Käsiteltävä sosiaalinen tai tunnetaito
- Loppurentoutus tai enkelikävely (pareittain liikutaan tilassa musiikin mukaan, edellä olevalla silmät kiinni, takana oleva ohjaa 'enkelin siivillä' edellä kulkevaa painamalla kevyesti hartioista)

Kaveritunnin tarkoituksena on esitellä kuluvaan jaksoon liittyvä opeteltava taito tai teema, jota omilla luokissa sitten syvennetään esim. aamutuokion yhteydessä. Muihinkin aikuisiin ja lapsiin tutustuminen ja tottuminen jaetussa ympäristössä luo yhteisöllisyyden ja turvallisuuden tunnetta. Varsinkin pienemmät kokevat olonsa turvallisemmaksi tutustuessaan vanhempiin oppilaisiin. Tunnit voidaan suunnitella ja toteuttaa moniammatillisena yhteistyönä. Ryhmiä voivat vetää opettajat, koulunkäynninohjaajat, nuorisotyöntekijät, erityisopettajat ja lastentarhanopettajat pareina tai erikseen. Tuntien aiheet voivat sisältää Allies -pilotin jaksoja mukailevia teemoja sekä tunnekasvatusta.

Soittorasias

Viikoittain järjestettävät yhteiset Soittorasias-tuokiot toimivat yhteisöllisyyttä vahvistavana pedagogisena elementtinä. Ne toimivat samalla harjoituskenttänä sosiaalisille taidoille ja tarjoavat lapsille hetkiä, joissa ilo ja innostuneisuus ovat käsin kosketeltavaa. Soittorasiasissa kerääntyään ryhmittäin musiikin soidessa yhteiseen tilaan suureen rinkiin ja lauletaan yhdessä viikon tai pidemmän periodin kuluessa opeteltuja lauluja. Tilaisuus alkaa ja loppuu aina samalla tavalla ja lapsille on selvää, millaista käyttäytymistä heiltä missäkin tilanteessa odotetaan. Uusi elementti tuttujen alun ja lopun välillä on esimerkiksi kulloinkin meneillään olevaan jaksoon liittyvä laulu, leikki tai jonkun ryhmän esitys muille. Vanhempia on kannustettu osallistumaan näihin yhteisöllisiin hetkiin.

Kaverituokiot

Pilottiluokassa kerran viikossa pidettiin kaverituokio, jossa käsiteltiin lapsiryhmässä kulloinkin esille nousseita ongelmatilanteita tai epäasiallista käyttäytymistä. Lasten keskuudessa ilmennyt tilanne käännettiin tuokiomuotoon, missä hahmot ja esimerkkutilanne oli kuitenkin etäännytetty oikeasta tilanteesta. Esimerkkejä tuokioista löytyy tästä linkistä suomeksi (<http://www.oulu.fi/naistutkimus/projektit/allies/materiaalit.htm>). Tuokion taito voidaan ottaa myös viikon harjoiteltavaksi taidoksi. Lapsia voi motivoida taidon harjoitteluun esimerkiksi rakentamalla seinälle 'Kaverijunan', joka liikahtaa kerran päivässä raidelevyden verran kohti yhteisesti sovittua pääteasemaa (esim. pelimaa, tempurata, ulkoiluretki tms. joka on yhdessä päätetty palkkio tavoitteen saavuttamisesta), mikäli taidossa on edistytty ryhmänä.

Taikanurkkaus

Taikanurkkaus on luokkahuoneeseen rakennettu viihtyisä pieni tila, jossa on yksinkertainen sisustus, kuten matto tai patja, tyynyjä ja pelejä tai kirjoja. Tila voidaan eristää muusta tilasta esim. sermein tai verhoihin. Lapsi voi mennä opettajan luvalla noin 10 minuutiksi taikanurkkaukseen rentoutumaan tarvitessaan omaa rauhaa. Nurkkaukseen voi mennä myös oman lelun, esim. pehmoeläimen kanssa. Opettaja merkitsee 'Taikanurkkaus varattu' – lapun avulla luokkaan näkyville ja tiedoksi muille, että nurkkaus on käytössä.

Yksi pilottiluokkamme raportoi:

Lapset arvostivat heti mahdollisuutta käyttää tätä tilaa vain itseään varten. Aluksi he vain tutkailivat sitä ja totesivat sen olevan kiva asia, jonka jälkeen jotkut lapset veivät sinne kirjoja, pelejä ja piirustuksia. Meillä on useita lapsia, joille Taikanurkkaus on paikka, jossa voi pysähtyä ja rentoutua. Jotkut jättävät nurkkaukseen piirustuksia tai tavaroita, jotka edustavat merkittävää näkökulmaa heidän persoonallisessa historiassaan. Tällöin opettajalla on mahdollisuus oppia tuntemaan lapsi paremmin, koska tila on rakennettu nimenomaan lapsille. Opettajalla on mahdollisuus oppia puhumaan lasten kielellä ja nähdä heidän sisäinen maailmansa. Opettaja huomasi, että erityisesti kaikkein rauhattomimmat ja aggressiivisimmat oppilaat halusivat päästä tähän eristettyyn ja suojaisaan tilaan. Jotkut heistä menivät Taikanurkkaukseen monta kertaa päivässä. Yksinolohetken jälkeen he jatkoivat työskentelyä muiden kanssa rentoutuneemmalla asenteella. Lapset oppivat myös kirjoittamaan spontaanimmmin Taikanurkkauksessa ja ensimmäiset sanat ilmestyivät piirustuspaperihin. Taikanurkkaus on omalaatuinen tila, josta lapset pitävät todella paljon: sillä on positiivinen vaikutus sekä ryhmän hyvinvointiin ja jokaiseen lapseen. Opettajat ovat huomanneet tämän hyötyvaikutuksen Taikanurkkauksessa heti sen käyttöönoton jälkeen.

Kaverihuone

Kaverihuone on tila, missä kaksi lasta kerrallaan saavat leikkiä yhdessä jonkun sellaisen kaverin kanssa, jonka haluaisivat oppia tuntemaan paremmin. Kaverihuonetta voidaan käyttää myös tukemassa sosiaalisten ja tunnetaitojen harjoittelua siten, että voi saada luvan mennä kaverihuoneeseen leikkimään edistyttyään taitojen harjoittelussa. Useimmiten opettaja ehdottaa leikkiparin kaverihuoneeseen, mutta joskus myös lapset voivat itse ehdottaa paria leikkikaveriksi.

Jooga

Lasten jooga pilotoitiin Islannin pilotissa eräissä Hjällikoulussa. Lasten jooga koostuu musiikista ja vaihtelevista harjoituksista. Harjoitukset sisältävät pääasiassa lyhyitä leikkejä, eläimen leikkimistä eri asennoissa ja hegittämistä eri eläinten tavoilla (esim. käärme, elefantti tai mehiläinen). Musiikkia käytetään sekä taustamusiikkina, että helppojen mantrojen laulamisen muodossa CD:n mukana. Joogaharjoituksissa tehdään harjoituksia sekä istuen, että seisten. Monet harjoituksista kehittävät lasten keskittymiskykyä, etenkin sellaiset harjoitukset, missä vaikeita käsiliikkeitä tehdään useana toistona. Monet harjoitukset harjaannuttavat myös tasapainoa ja koordinaatiota. Käyttökelpoisia apuvälineitä joogaharjoitusten rikastuttamiseksi ovat mm. silkkihuvit ja hernepusit. Jokainen harjoituskerta päättyy muutaman minuutin rentoutumiseen lattialla maaten rauhallisen musiikin soidessa taustalla.

Tässä kokemuksia pilotista:

Lasten jooga on ollut hämmästyttävä kokemus. Aluksi opettajat olivat hieman epävarmoja, koska he eivät olleet harjoitelleet joogaa ennen Allies - projektia. Päätimme aloittaa muutamalla harjoituksella ja opetella ne hyvin. Joten alussa meillä ei ollut yhtään kunnollista joogatuntia rentouttavan musiikin kera, mutta harjoittelimme vähän joogaa melkein joka päivä. Lasten jooga enimmäkseen tarkoittaa lasten leikkimistä olevansa eläimiä. Kun aloimme olla hyviä jooga-eläinhahmoissamme, aloitimme varsinaiset joogatunnit kerran viikossa, jossa menestys on ollut vaihtelevaa. Kerran viikossa olevan joogatunnin lisäksi olemme joskus tehneet harjoituksia kahden luokan yhteisessä ryhmässä. Kun teemme tämän yhdessä koko luokan kanssa, tunnemme joogatunnin menestykseksi, koska opettajat kokevat joogan stressin lievittäjänä. Koulussa on suuri mielenkiinto lasten joogaan ja olemme lähettäneet henkilön koulutukseen, jotta hän voisi kouluttaa edelleen opettajiamme lasten joogassa. Olemme myös palkanneet henkilön, jolla on erikoiskoulutus lasten joogaopettajana. Nämä kaksi henkilöä ovat vastuussa lapsijoogan jatkokehittelystä koulussamme.